Nåd vare med er och frid från Gud, vår Far, och Herren Jesus Kristus!

Vi firar reformationsdagen i dag. Den 31 oktober är minnesdagen av de 95 teserna som Martin Luther spikade upp på slottskyrkodörren i Wittenberg 1517. Men predikotexten är hämtad från 21:a efter Trefaldighet, Gal 3:26–29:

> *26 Alla är ni Guds barn genom tron på Kristus Jesus. 27 Alla ni som blivit döpta till Kristus har iklätt er Kristus. 28 Här är inte jude eller grek, slav eller fri, man och kvinna. Alla är ni ett i Kristus Jesus. 29 Och om ni tillhör Kristus är ni avkomlingar till Abraham, arvingar efter löftet.*

Herre, helga oss i sanningen. Ditt ord är sanning. Amen.

Reformationens grundinnehåll brukar beskrivas med några ”allena”, ”Sola”. Tre av dem finns i vår text. Det som inte finns i texten är ”Skriften allena”. Det kommer vi att snudda vid i slutet av predikan, men vi får spara en grundlig behandling av det ämnet till en annan gång. Nu tar vi oss an de tre som texten anger:

- *Tron allena:* avkomlingar till Abraham
- *Nåden allena:* döpta till Kristus
- *Kristus allena:* alla är ni ett.

Avkomlingar till Abraham

Hur kan vi sägas vara avkomlingar till Abraham, om vi inte har judisk härkomst? ”Om ni tillhör Kristus”, säger aposteln, ”är ni avkomlingar till Abraham”. Låt oss se efter vad Jesus undervisade i saken.

I Joh 8 berättas om ett samtal som Jesus hade med judarna. Många hade börjat tro på honom, men där fanns också sådana som inte trodde. Jesus sa (v 31f):

> *”Om ni förblir i mitt ord är ni verkligen mina lärjungar. Ni ska lära känna sanningen, och sanningen ska göra er fria.”*

Det här fick judarna att protestera. De har aldrig varit slavar, säger det. Det är ju märkligt när man tänker på slaveriet i Egypten och hur folket fördes bort till Babel. Och under romarna var de inte heller fria. Men de var stolta, och de tänkte att friheten handlar om den yttre friheten. Jesus leder dem till den rätta insikten: att var och en som ägnar sig åt synd är syndens slav. Då hjälper det inte om man bär Abrahams gener.

Jesus tog till så hårda ord att han lite senare sa att de hade djävulen till far. Det ledde till att de försöka stena honom. Sanningen är illa tåld, när den avslöjar synden.

Paulus skriver i Gal 3:7: *Därför ska ni veta att de som har tron är Abrahams barn*. Och vår text börjar: *Alla är ni Guds barn genom tron på Kristus Jesus*.

Han bevisar det här genom att citera 1 Mos 15:6: *Han trodde Gud, och det räknades honom till rättfärdighet*. Och så fortsätter han (v 8): Skriften förutsåg att Gud skulle förklara hedningarna rättfärdiga av tro, och därför gav han Abraham glädjebudet (evangelium): *I dig ska alla folk bli välsignade*. *Alltså blir de som tror välsignade tillsammans med Abraham som trodde*.

Här har vi den sanning som Martin Luther och de andra reformatorerna kämpade för: vi blir inte Guds barn genom någon egen merit, utan Gud räknar oss som barn genom tron, utan egna gärningar. Inte genom en personlig avgörelse, som vi har gjort vid en bestämd tidpunkt, inte genom vår ivriga bön, eller något annat. Lina Sandell diktade bra om det här:

> *Min redliga bättring, min tro och mitt hopp,*
> *min ånger, min bön och min lydnad,*
> *se där, vilka trappsteg jag timrade opp,*
> *se där, var jag sökte min prydnad!*
> *Men aldrig den lydnaden provet dock höll,*
> *och sten efter sten från den byggnaden föll,*
> *den blev ingen brygga till himlen.*

Den reformatoriska sanningen sammanfattas i orden *tron allena*. Endast tron, inget utöver tron. Men inte som någon gärning, utan den tomma handen som tar emot gåvan för intet.

När Sackeus kallades ner från trädet för att Jesus skulle bli en gäst i hans hus förvandlades han. Han som hade varit en tjuv och gick med dåligt samvete blev förlåten. Det ledde till att Sackeus fick ett nytt sinnelag, så att han i stället för att stjäla och utnyttja andra människor

började dela med sig av sina rikedomar. Och då sa Jesus (Luk 19:9f):

> *"I dag har frälsning kommit till det här huset, för också han är en Abrahams son. Människosonen har kommit för att söka upp och frälsa det som var förlorat."*

Sackeus var troligen en Abrahams son genom sin härkomst. Det vet vi inte, men Jesus tog sig sällan an andra än judar, och när han gjorde det sägs det uttryckligen, t ex den kananeiska kvinnan eller den romerske officeren. Men nu blev Sackeus en sann Abrahams son, för nu trodde han på Jesus och blev hans lärjunge. Sanningen hade gjort honom fri, och han var inte längre slav under synden.

Evangeliet har öppnat vägen också för hedningar att bli Guds barn och arvingar till Abraham. I GT var den vägen öppen bara för judar. Till sådana hednafolk hör också vi, fast vi inte är genetiska judar. I Ef 3:5f skriver Paulus om hur han fick insikt i Kristi hemlighet:

> *I forna generationer var den inte känd för människor så som den nu har uppenbarats genom Anden för hans heliga apostlar och profeter: att hedningarna har samma arv som vi, tillhör samma kropp och har del i samma löfte i Kristus Jesus genom evangeliet.*

Hedningar har samma arv som vi, skriver han. Vi tillhör samma kropp som Paulus och de etniska judarna: Jesus Kristus, den kropp som vi också kallar Kristi kyrka.Vi är arvingar enligt löftet.

Dopet – bevis på Guds nåd

Så kommer vi till det andra ”allena”: *nåden allena*. Och där har vi fått ett yttre bevis på hur Gud handlar med oss i sin nåd. Vi har blivit döpta och därmed klätts i Kristus. Vad är det för slags kläder?

När ett litet barn blir döpt brukar vi klä på det en vit dopdräkt. Det är en symbol för det heliga, det rena. Dräkten är inte smutsig, den är ren och vit.

I Upp 19 beskrivs lovsången i himlen som rösten från en stor skara, som bruset av väldiga vatten och dånet av kraftig åska (v 6–8):

> *”Halleluja! Herren vår Gud den Allsmäktige är nu kung. Låt oss glädjas och jubla och ge honom äran, för Lammets bröllop har kommit och hans brud har gjort sig redo. Skinande rent linne har hon fått att klä sig i.”*

Och sen kommer en förklaring: *Linnet är de heligas rättfärdighet*. Ordet rättfärdighet kan också översättas *frikännanden*. Det är hämtat från domstolen, där domaren kungör att en anklagad är frikänd. Gud har frikänt oss från straffet för vår synd tack vare att Jesus dog på korset för alla våra synder, hela världens synder. När vi blir döpta räknas det som Jesus gjorde oss till godo och det syns genom att vi kläs i en vit dräkt, som är ett tecken på att vi är klädda i Jesu rättfärdighet.

Den stora skaran som står inför tronen är den väldiga skara människor som kommer från alla folk och stammar och länder och språk. Det är alltså inte bara judar efter härkomst, de som räknas som Abrahams barn till det yttre, det som i GT också kallas Israels barn. Nej, det är alla de som tror på Jesus och som på den yttersta dagen ska stå som rättfärdiga inför domaren, för att Jesus har klätt dem i sin rättfärdighet.

Barndopet är ett väldigt starkt belägg för att vi har fått den rättfärdigheten av nåd. Det lilla barnet har inte någon aktiv egen vilja. Det har synd genom sin natur, ända från avlelsen, så som David bekänner i Psalm 51:7: *Ja, med skuld är jag född och med synd blev jag till i min moders liv.*

Dopet är Guds handlande, inte människans verk. När Jesus fick frågan av sina lärjungar vem som är den störste i himmelriket, kallade han till sig ett barn och förklarade (Matt 18:3): *”Om ni inte omvänder er och blir som barnen kommer ni inte in i himmelriket.”*

Den förståndiga och mogna människan hindras att komma in i himmelriket av sitt förnuft som regeras av köttet, arvsynden som vill vara med och hävda sina egna meriter. Därför behöver vi omvändas. Vi behöver se bort från oss själva och vända oss till Gud. Vi behöver inse att inget av det vi själva skryter med kan användas för att hävda vår rätt till Guds rike. Det går inte att komma in till det himmelska

bröllopet i egna kläder, så som Jesus berättar i en liknelse. Det är bara dopdräkten, Jesu rättfärdighet, som duger i Guds rike. Och den får vi inte tack vare våra meriter, utan av nåd, nåden allena.

Enheten i Kristus

Till sist har vi det tredje, Kristus allena: *Här är inte jude eller grek, slav eller fri, man och kvinna. Alla är ni ett i Kristus Jesus*.

Den här sanningen gjorde att kristendomen fick så stort gensvar särskilt bland det lägsta befolkningsskiktet. Slavarna räknades som lika värda inför Gud som deras herrar. Kvinnorna var nertryckta och hade ingen mänsklig värdighet. Man har rentav ansett att kvinnorna saknar själ. Nu blev kvinnor högt ansedda som vittnen om Kristi uppståndelse. Och genom Guds särskilda ingripande genom den syn som Petrus fick se i Joppe (Agp 10) fick de judekristna så småningom lära sig att det inte är någon skillnad på jude och grek – alltså etniska judar och hednafolken.

Det här blir särskilt tydlig vid nattvardsbordet, där samma himmelska gåva ges både till herre och tjänare, man och kvinna. Förr i tiden skulle män och kvinnor sitta åtskilda i kyrkbänkarna, ett minne från den tiden när de judiska kvinnorna måste sitta på läktaren. I nattvarden knäböjer de sida vid sida.

Det finns en sak som måste skilja människor åt, och som söndrar enheten. Det är inte som i GT, där judarna hölls åtskilda från andra folk genom många bestämmelser i Mose lag. I den kristna kyrkan är det ingen åtskillnad mellan jude och grek. Vi går till samma nattvardsbord utan att se på hudfärg, tjänsteställning eller kön. Men vi ska hålla vår tro och lära skilda från villfarelser. Vi ska inte böja knä sida vid sida med en heretiker. Vi ska inte låta främmande läror få fotfäste i vår församlings predikstol. Vi ska vara ett i Kristus. Det betyder samma tro på Jesus, samma lära. Paulus förklarar det så här i 1 Kor 1:10:

> *I vår Herre Jesu Kristi namn uppmanar jag er, bröder, att ni alla ska vara eniga i det ni säger och inte låta splittring finnas bland er, utan stå enade i samma sinne och samma mening.*

Det finns en strävan bland kristna att se bort från det här. Man säger att vi har samma tro på Jesus fast vi inte lär precis lika om dopet. Huvudsaken är att vi har Jesus, är det inte onödigt att gräla om en kvinna får vara präst eller godkänna samkönade äktenskap?

Man brukar tala om allianskristendom, när man bortser från olika lära och bekännelse och samverkar där man hittar en gemensam tro. Reformatorerna betonade starkt att alla kristna ska ha rätt att höra predikan på sitt eget språk och att själv få läsa Bibeln på sitt språk. Det var viktigt att undervisa barnen och därför skrev Luther sin Lilla katekes. Undervisning i Guds ord och vår troslära är viktig för att vi ska kunna bedöma läran och dra oss ifrån det som inte är Kristi lära. Men när kunskapen i Guds ord blir svag, då är man inte på alerten och tar sig i akt när tonen inte är klar. Därför har man i vår tid börjat se bort från det som Bibeln förmanar oss till när det gäller den kristna enheten. Man betonar känslan på bekostnad av trons lära.

I Ef 4 betonar aposteln att vi ska *bevara* Andens enhet. Vi ska inte skapa den genom att bestämma oss för att se bort från det som skiljer. Nej, vi ska gå till Andens redskap, som är Guds ord, och låta det avslöja var vargarna är verksamma, som Jesus talar om. Där behöver vi minnas principen ”Skriften allena”, för vi ska inte låta något annat komma och avgöra vad som är rätt och fel. Vi kan minnas vad Paulus skriver i Gal 1:8:

> *Även om vi själva eller en ängel från himlen skulle ge er ett annat evangelium än det vi har predikat, så ska han vara under förbannelse.*

Det här kan låta kärlekslöst och hårt. Men kom ihåg: det måste sägas för att vi löper risk att gå förlorade och tvingas tillbringa evigheten med djävulen och hans änglar. Bara hos Jesus finns tryggheten. Om vi glömmer honom och hans ord lever vi farligt. Därför behövs varningen. Men för den som är hos Jesus har vi hans trygga ord (Luk 12:32):

> *Var inte rädd, du lilla hjord, för er Far har beslutat att ge er riket.*

Amen.